

ACADEMIE VOOR WETENSCHAPPEN, LETTEREN EN SCHONE KUNSTEN VAN BELGIE, KONINKLIJKE. De oprichting bij koninklijk besluit van 18 maart 1938 van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, waarvan de bena-

ming, ingevolge de wet van 1 juli 1971, gewijzigd werd in Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, mag als een belangrijke gebeurtenis in de geschiedenis van de Vlaamse cultuurgemeenschap worden beschouwd.

In het voorstel tot oprichting ervan, door de toenmalige regering aan de Koning gericht, wordt dit omstandig verantwoord. De minister van openbaar onderwijs was toen Julius Hoste, maar de grote stuwkracht voor de oprichting van deze academie (en onmiddellijk daarna van een Koninklijke Vlaamse Academie voor Geneeskunde) is uitgegaan van al de toenmalige Vlaamse politieke voormannen en van al de Vlaamse topfiguren op wetenschappelijk en artistiek gebied.

Het is onverantwoord gebleken, te beweren dat het Nederlands ongeschikt zou zijn ter beoefening van de zuivere en toegepaste wetenschappen; dat een Vlaamse Academie niets zou hebben bij te dragen ten overstaan van haar volksgemeenschap tot wat de reeds bestaande Franstalige academie, die plotseling haar naam – doch slechts haar naam – tweetalig maakte, in staat was te presteren; dat in de oprichting van een zelfstandige Vlaamse academie een reëel gevaar voor separatistisch activisme zou schuilen.

Bij dergelijke onzinnigheden scheen men er zich in de Vlaamsvijandige milieus geen rekenschap van te geven, dat de Vlaamse volksgemeenschap, evenzeer als welke volksgemeenschap ook, recht op het bezit van een culturele nationaliteit had.

Al was de door haar geëiste academie reeds een voldongen feit, toch heeft men ze, bij haar plechtige inhuldiging in aanwezigheid van Koning Leopold III, door betogingen rondom het Paleis der Academiën, dat in staat van beleg scheen te zijn, nog verdacht willen maken. Ondanks dit alles heeft de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België zich weten te organiseren en op te werken tot wat van haar werd verwacht en wat in artikel 1 van haar statuut als volgt wordt bepaald: „De Academie is bestemd tot een raadgevend lichaam voor de regering op het gebied van de wetenschappen, letteren en schone kunsten, een middelpunt van samenwerking voor de beoefenaars van de wetenschap in het land, een band van vereniging tussen de geleerden van het land en die van andere landen, een instelling tot bevordering van zodanig wetenschappelijke, literaire en artistieke onderzoeken en ondernemingen als slechts door samenwerking van de beoefenaars van de wetenschappen, de letteren en de schone kunsten en met de ondersteuning van de regering, kunnen tot stand komen.”

Om dit te bewerkstelligen bestaat zij uit drie Klassen: de Klasse der Wetenschappen (t.w. der natuurkundige en toegepaste wetenschappen); de Klasse der Letteren (d.i. der geesteswetenschappen) en der Morele en Staatkundige Wetenschappen; de Klasse der Schone Kunsten (met inbegrip van de kunstgeschiedenis en de kunstkritiek).

Aanvankelijk telde elke dezer Klassen twintig werkende, vijf binnenlandse corresponderende en ten hoogste vijftig buitenlandse leden. Bij koninklijk besluit van 24 februari 1955, om de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België gelijk te stellen

met de Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique, telt elke Klasse nu ook dertig werkende, tien binnenlandse corresponderende en ten hoogste vijftig buitenlandse leden. Elke Klasse houdt maandelijks een vergadering (uitgezonderd in juli en augustus), waarop een door een binnen- of buitenlands lid of, op uitnodiging, door een andere, ook jonge geleerde gehouden voordracht wordt besproken; waarop te nemen initiatieven in verband met belangrijke wetenschaps- of levensproblemen worden voorgesteld, bestudeerd en uitgewerkt; waarop prijsvragen worden uitgeschreven, waarvan de antwoorden grondig worden onderzocht, soms om te worden geamendeerd, alvorens ze eventueel te bekronen.

De gehouden lezingen, de bekroonde antwoorden op de prijsvragen en andere voorgelegde studies worden in verschillende reeksen gepubliceerd: Mededelingen, Verhandelingen, Verslagen en voorstellen, Muziek- en Speciale Uitgaven, Jaarboeken. Zij worden alle besteld of, in ruil voor hun publicaties gevraagd door tot nog toe driehonderd achtendertig academies, universiteiten en geleerde genootschappen in binnen- en buitenland.

Bovendien heeft de Koninklijke Vlaamse Academie van België zich als taak gesteld, in samenwerking met de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde en met de Koninklijke Vlaamse Academie voor Geneeskunde, een Nationaal Biografisch Woordenboek te bezorgen, waarvan om de twee jaar een boekdeel van ongeveer duizend kolommen, met een cumulatieve index, verschijnt. Zij beschouwt dat als één harer verplichtingen tegenover de volksgemeenschap waartoe zij behoort en waarvan zij de verworvenheden op alle gebieden, wetenschappelijk verantwoord, nationaal en internationaal moet bekendmaken en vastleggen.

Om rechtstreeks contact te onderhouden met de wetenschappelijke, artistieke en algemeen culturele bedrijvigheid van de Vlaamse gemeenschap houdt zij sommige harer vergaderingen in de laboratoria van de universiteiten, in de wetenschappelijke instellingen, in de kunstenaarsateliers, enz...

In de Academie zijn, behalve de Klassen, ook vaste commissies werkzaam, niet alleen voor het beheer van haar fondsen en de toe te kennen prijzen, maar ook ter bevordering van de beoefening der geschiedenis en filosofie der wetenschappen. Zij bekleedt een belangrijke plaats in de Internationale Academische Unie, zij zetelt in al de nationale wetenschappelijke comités, zij is betrokken bij het bureau en de Raad en Beheer van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek. Zij organiseert wetenschappelijke en kunsthistorische symposia, waaraan soms honderden geleerden uit vele landen deelnemen en waarvan zij de Handelingen publiceert. Op uitnodiging zendt zij haar leden uit om haar, met referaten, te vertegenwoordigen op congressen in binnen- en buitenland. Bij alle gunstige gelegenheden houdt zij tentoonstellingen en doet zij, met de medewerking van de Belgische Radio en Televisie (Nederlandse Uitzendingen), concerten geven om op de door haar georganiseerde internationale bijeenkomsten de waarde der prestaties van haar cultuurgemeenschap te doen kennen.

We wijzen ook nog op wat de Academie, door-

gaans als initiatiefneemster, geadviseerd heeft met betrekking tot belangrijke problemen, zoals de noodzakelijkheid van het op te zetten fundamenteel wetenschappelijk onderzoek, van de verzekering van nationale natuureservaten in elk der bio-geografische streken van het land, het opmaken van de etnografie van het toenmalig Belgisch Kongo, de wederinstelling van de zgn. Prijs van Rome voor beeldende kunsten, bouwkunst, stedenbouw en muziekcompositie, de uitbreiding van het beroepsorkest in België, de hervorming van het onderwijs in de rechten, de biologie in het middelbaar onderwijs, het waterprobleem in België, de te ontwerpen wetgeving betreffende de monumentenzorg, met inbegrip van klassering, bescherming en revalorisatie van het gehele nationale kunstpatrimonium, de oprichting van interdisciplinaire instituten of centra voor de biofysica, de coördinatie en planning van het oceanologisch onderzoek, en zoveel andere belangrijke tijdsproblemen meer, waarvoor de Vlaamse academie de aandacht opeist en tot het doeltreffend onderzoek waarvan zij zich ten dienste stelt.

Wat zij nationaal nastreeft, zal haar in de internationale culturele bemoeienissen een vaste plaats verzekeren.

WERKEN: *Mededelingen van de Kon. Vl. Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België* (1939-); - *Verhandelingen* (1941-); - *Verslagen en voorstellen* (1950-).

LITERATUUR: *Jaarboek van de Kon. Vl. Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België* (1939-).

LOUIS LEBEER